

Տ. ԱՐՍԵՆ ՔԱՅԱՆԱ ՄԻՐԶՈՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ՊԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(3 դեկտեմբերի 2023 թ.)

«Համարի՛ք եթե այն գալիլեացի՞ք եղեն մեղա-
տո՞ւրք քան զամենայն գալիլեացիս, զի զայնպիսի
անցս կրեցի՛ն, ոչ. ասեմ՝ ձեզ, այլ եթե ոչ ապաշ-
խարհեցե՞ք՝ ամենեփին նո՛յնպես կորնչիցիք»

(Ղուկ. ԺԳ. 2–3):

Սիրելի՛ հավատացյալ քույրեր եւ եղբայրներ, մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի երկրային քարոզչության ընթացքում բազմաթիվ են դեպքերը, երբ Տերն Իր լսարանին մինչ որեւէ վարդապետական թեզ ամբողջապես ներկայացնելը դիմում էր ունկնդրին՝ հարցերի միջոցով օգնելով նրան մտքում հող նախապատրաստել ճշմարտության համար, որից հետո միայն բարձրաձայնում կամ հաստատում է աստվածային իմաստությունը: Ահա այդպիսի դեպք է այսօր մեզ ներկայացնում Ղուկասի Ավետարանը: Հիսուս Քրիստոս, մինչ քարոզում եւ ուսուցանում էր, այդ նույն ժամանակ ոմանք գալիս եւ հայտնում են, թե Պիղատոսը մի խումբ գալիլիացիների է կոտորել եւ նրանց արյունը խառնել զոհերի արյուններին: Հրեական միջավայրում անօրինակ մի իրավիճակ: Իշխող տեսակետի համաձայն՝ որեւէ փորձանք կամ դժբախտություն, որ պատահում էր մարդուն, իր կամ իր նախնիների մեղքերի հետեւանքն է: Հիշենք ի ծնե կույրի օրինակը: Այդպես կարծողների պակաս չի զգացվում նաեւ մեր օրերում: Ահա Քրիստոս, ի պատասխան այդ պատահարի, նախ հարցնում է. «Կարծում եք, թե այն գալիլիացիները, որոնք այդպիսի պատահարների ենթարկվեցին, ավելի՞ մեղավոր էին, քան բոլոր գալիլիացիները: Ոչ, ասում եմ ձեզ, սակայն եթե չապաշխարեք, ամենքդ էլ նույնպես պիտի կորչեք»: Ավելին՝ նույն միտքը հաստատելու համար Հիսուս հիշեցնում է մի ուրիշ՝ այս անգամ արդեն բնության արհամիրքի արդյունքում տեղի ունեցած դժբախտ պատահար՝ Սիլովամում աշտարակի փլուզումը, որ բերեց մարդկային կորուստների:

Սիրելիներ, փորձանքներն ու պատահարները, ցավ ի սիրտ, օրինա-
չափորեն ուղեկցում են մեզ մեր կյանքի գրեթե բոլոր ժամանակներում:
Մարդը, հակված լինելով մեղքին ու մեղանշականին, իր գործողություն-
ներին իբրեւ հետեւանք՝ ստանում է նոր ու ավելի մեծ փորձանքներ,
որոնք ի վերջո կկործանեն մեզ, եթե ականջալուր չլինենք մեր Տիրոջ
պատգամին եւ դարձի չգանք ու չապաշխարենք: Դարձի գալ առաջին
հերթին ենթադրում է ուղղության փոփոխություն, շարժման փոփոխու-
թյուն, որին տրամաբանորեն հետեւելու է գործողության փոփոխությու-
նը: Ֆիզիկական եւ հոգեւոր այս փոփոխությունը հայտնի է ապաշխա-
րություն բառով, որը լսել ենք բազմաթիվ անգամներ, տեսականորեն գի-
տենք, որ ապաշխարելն իր հերթին ունի երեք հանգրվան՝ մեղքի գիտակ-
ցում, խոստովանություն եւ հատուցում: Այս ճամփորդությունը կոչվում է
ապաշխարություն: Հիմա ոչ հոգեւորական հարց տանք ինքներս մեզ. ար-
դյո՞ք մենք մինչեւ վերջ անցնում ենք այս ճանապարհը, թե՛ կանգ ենք առ-
նում հիշյալ աստիճաններից մեկին կամ կարծում ենք, որ մեր գիտելիքն
այդ գործողության վերաբերյալ արդեն իսկ մեզ ազատում է մեղքից եւ
մեղքի հետեւանք կործանումից: Սրան կարող ենք պատասխանել միայն
ինքներս մեր ներսը խորագնին քննելուց հետո, որովհետեւ մեր ուղեղը
կենսաբանական շատ կարեւոր հատկություն ունի՝ մոռացության տալու
այն սխալ որոշումները կամ հոգեւոր իմաստով մեղքերը, որոնք կայաց-
րել ու գործել ենք մեր կյանքի ընթացքում: Հատկանշականն այն է, որ
տեղեկատվությունը չի ջնջվում մեր ուղեղից, այն կա, առկա է, սակայն
գիտակցական մակարդակում տեսանելի չէ: Նույնը տեղի է ունենում
մեր հոգու հետ: Եթե մեղք գործելուց ու գիտակցելուց հետո միամտորեն
մտածում ենք, որ մի հարմար պահի կանդրադառնանք դրան, եւ դրա-
նով մոռացության ենք մատնում այն, դա դեռ չի նշանակում, որ այլեւս
չկա այդ մեղքը: Ո՛չ, սիրելիներ, դա այդպես չէ: Ավելին, սարսափելի է
գիտակցել, որ մենք ժամանակի ընթացքում համակերպվում ենք այդ
մտքին եւ սկսում ենք համերաշխ ապրել մեր մեղքերի հետ:

Ուրեմն մեր Տերն այսօր նույն հարցումը նաեւ մեզ է ուղղում՝ ասելով,
որ որեւէ մեկի հետ պատահած դժբախտ դեպքի մասին լսելիս նախ անդ-
րադարձ կատարիր ինքդ քեզ եւ հարց տուր ինքդ քեզ. մի՞թե ես ավելի ան-
մեղ եմ, քան այն մարդը, որի հետ պատահեց այդ դեպքը: Վստահաբար՝
ո՛չ: Տրամաբանական հարց է առաջանում՝ իսկ ինչո՞ւ ինձ հետ չպատահեց
այդ դեպքը: Մենք հաճախ ենք ականատես լինում, որ հայրենազուրկ ու

տարագիր մեր քույրերի ու եղբայրների հասցեին հնչում է այդ կեղծ մեղադրանք, թե ինչո՞ւ լքեցին հայրենի եզերքը, ինչո՞ւ եկան եւ նմանօրինակ բազմաթիվ ինչուներ: Այդ հարցերի պատասխանը Քրիստոսի հնչեցրած հարցի մեջ է: Խնչ է, մենք կարծում ենք, որ մեր արցախցի ազգակիցներն ավելի՞ մեղավոր են, քան մենք: Արդյո՞ք մենք կարծում ենք, որ Ցեղասպանությանը զոհ դարձած մեր նախնիներն ավելի մեղավոր էին, քան մենք այսօր: Քրիստոնյա հայի պատասխանը նույնն է՝ ո՛չ: Այդ դեպքում պիտի հարցնենք՝ իսկ ինչո՞ւ դա չպատահեց մեզ հետ կամ ինչո՞ւ այժմ չի պատահում: Մի՞թե Աստված մեզ ավելի շատ է սիրում, քան մյուսներին:

Այս հարցի պատասխանը գտնելու համար Քրիստոս պատմեց անպտուղ թզենու առակը. մի մարդ իր այգում թզենի էր տնկել եւ երբ եկավ նրա ճյուղերին պտուղ փնտրելու, չգտավ ու ցանկանում էր կտրել այդ ծառն ու այրել: Այգեգործը, որի խնամքին հանձնված էր այգին, խնդրեց ագարակատիրոջը թույլ տալ, որ ինքը մեկ տարի եւս շարունակի խնամել ծառը, փխրեցնի արմատների հողը, պարարտացնի այն, եւ եթե դա էլ չօգնի, թզենու ծառից ազատվի մյուս տարի:

Սիրելիներ, այս առակի գործող անձանց եւ այգու ու թզենու վերաբերյալ կան մի շարք մեկնություններ, որոնք բոլորն էլ ունեն մեկ ընդհանրություն. առակն ուսուցանում է, որ յուրաքանչյուրիս համար սահմանված է որոշակի ժամանակահատված, որին մենք կյանք են անվանում եւ որի ընթացքում մենք առաքելություն ունենք բարի եւ առաքինի գործերով զարդարելու մեր կյանքի թզենին: Եւ երբ մեր Տերը կգա՝ փնտրելու մեր պտուղները, թող հուսախաբ չլինի առակի այգետիրոջ նման ու թող հարկադրված չլինի մեր կյանքի ծառը կտրելու եւ հնոցը նետելու: Ուրեմն մեզ հետ այս ամենը չի կատարվում լոկ այն պատճառով, որ Աստված առակի այգեգործի միջնորդությամբ մեզ եւս «մեկ տարի» ժամանակ է տվել, որպեսզի մենք պարարտացվենք ու եւս մեկ անգամ հնարավորություն ունենաք պտղաբերելու: Սա է պատճառը, որ անձնական, անհատական եւ հասարակական մակարդակներում մեզ դեռ չի պատահում այն, ինչ պատահել եւ կամ շարունակում է պատահել այլ անձանց կամ հասարակությունների հետ:

Մեզ մնում է անսալ մեր Տիրոջ խոսքին ու ապաշխարել, որպեսզի նույնը չպատահի մեզ հետ, եւ մենք նույնպես կորստյան չմատնվենք:

Արեւելյան իմաստություն կա, ըստ որի՝ դրախտը գտնվում է դժոխքի կենտրոնում: Այո՛, մեղք գործելն ավելի հեշտ ու դյուրին է, քան ապաշ-

խարելը: Բայց մեղավոր լինել նշանակում է ոչ թե կործանված լինել, այլ հնարավորություն ունենալ ապաշխարելու, դարձի գալու, մեր հայացքն ուղղելու դեպի դրախտը եւ ընթանալու այդ ուղղությամբ: Հնարավորություն ունենալ գնալու դեպի Աստված եւ այդ ճանապարհին, մեզ տրված աստվածապարգեւ ժամանակն օգտագործելով, հաշվետվության ժամանակ Տիրոջը հաճելի կերպով ներկայանալու:

Սիրելիներ, առակի թզենին լինելու կամ չլինելու պարտականությունը մեզ պարտադրված չէ, դա պետք է լինի մեր կամքն ու ցանկությունը, իսկ Աստծուն ներկայանալը տեղի է ունենալու անկախ մեր կամքից ու ցանկությունից եւ անկախ մեր՝ պատրաստ կամ անպատրաստ լինելու հանգամանքից:

Ուրեմն հարկ է այս օրը, այս պահը, այս ակնթարթը, որ անցկացնում ենք այստեղ միասին, օգտագործենք նախ իրապես ապաշխարելու համար. «Նախ դու խոստովանիր քո անօրենությունները, որ արդարացվես» (Եսայի ԽԳ, 26): Այնուհետ մաքուր հոգով մոտենանք հաղորդվելու մեր Տիրոջ փրկչական Մարմնին ու Արյանը՝ հայցելով երկայնամիտ Տիրոջ ողորմությունը՝ ավելացնելու մեր ժամանակը՝ ավելիով պտղաբերելու եւ ընծայաբերելու Իրեն, քանի որ Նրան են վայելում միայն փառքը, իշխանությունն ու պատիվը, այժմ եւ միշտ հավիտյանս: Ամեն:

